

Alf Jönsson
Tfn: +46 44-309 31 21
Mail: alf.jonsson@skane.se

BESLUT

Datum 2018-03-07
Dnr

1 (7)

Riktlinjer för enskildas direktåtkomst till Journalen

Nya riktlinjer angående enskildas direktåtkomst till Journalen via 1177 har utarbetats. Riktlinjerna förtydligar vilken information som visas i Journalen samt beskriver vilka verktyg som anställda har för att uppfylla gällande sekretessbestämmelser.

Alla verksamheter, inklusive offentligt finansierade privata vårdgivare som är anslutna till Journalen, erhåller utbildningsmaterial till arbetsplatsträffar och tillgång till det interaktiva lärandestödet E-hälsospelet som finns på det publika nätet.

Regiöndirektören fastställer dessa Riktlinjer för enskildas direktåtkomst till Journalen.

Detta beslut ersätter tidigare RD-beslut i ärendet daterat 2014-02-14 ”Region Skånes regelverk för enskildas direktåtkomst till journaluppgifter via 1177.se.”

Alf Jönsson
Regiöndirektör

Peter Adolfsson
Hälsa- och sjukvårdsstrateg
Tel: +46 40-675 36 88
Mail: peter.adolfsson@skane.se

Datum 2018-03-07

Riktlinjer för enskildas direktåtkomst till Journalen

Bakgrund

Regionstyrelsen beslutade 2013-10-10 att gå med i det nationella samarbetet kring e-hälsa och därigenom ge invånare samt personer som fått vård i Skåne ökade möjligheter att få direktåtkomst till sina journaluppgifter. Tjänsten Journalen ingår i 1177 Vårdguidens utbud av e-tjänster gentemot invånarna. Regiondirektören fastställde 2014-02-14 ett regelverk som innebar ett etappvis införande av Journalen och allt fler funktioner och verksamheter har anslutits efter hand som tjänsten utvecklats.

I Vårdguidens e-tjänster kan invånare bl.a. se bokade läkarbesök och information om recept och i Journalen visas t ex diagnoser och anteckningar. Informationen i e-tjänsten hämtas idag från boknings- och journalsystemen Pasis, Melior och PMO. Informationsöverföringen kommer framöver att ske från en sammanhållen digital vårdmiljö.

Regionstyrelsen har 2017-06-01 beslutat att tillämpa Ineras¹ nya ramverk och målbild för Journalen. Utvecklingsmålet är att vid utgången av 2020 ska alla invånare från 16 års ålder ha direktåtkomst till all sin digitala vårddokumentation som får lämnas ut, så snart den är införd inom landstingsfinansierad hälso- och sjukvård och tandvård.

Allmänt

Dessa riktlinjer gäller, utöver vård i egen regi, även de hälso- och sjukvårdsverksamheter som enligt avtal använder samma boknings- och journalsystem som Region Skåne och som är anslutna till Journalen.

Riktlinjerna ersätter tidigare beslutat regelverk om Journalen daterat 2014-02-14. Enskilda personer får efter inloggning på 1177.se, via ikonen Journalen på startsidan, alternativt under Alla övriga tjänster, information om Journalen och vårdgivare när information om Journalen på Region Skånes webbplatser.

¹ Inera är fr.o.m. mars 2017 ett bolag inom Sveriges Kommuner och Landsting med uppdrag att koordinera landstingens gemensamma e-hälsoarbete för att nå målen i den nationella e-hälsostrategin.

Införandeprocessen

Som stöd för ett ordnat och säkert införande av det nya ramverket ska ändamålsenliga rutiner, IT stöd och utbildningsmaterial utarbetas. Arbetet kommer att ledas ifrån Koncernkontoret i samverkan med vårdförvaltningarna. Alla verksamheter, inklusive offentligt finansierade privata vårdgivare som är anslutna till Journalen, erhåller utbildningsmaterial till arbetsplatsträffar och tillgång till det interaktiva lärandestödet E-hälsospelet som finns på det publika nätet.

Enskildas direktåtkomst till journaluppgifter

Alla i Sverige folkbokförda personer med fullständigt personnummer erhåller direktåtkomst till sina digitala journaluppgifter från och med att de fyllt 16 år, så snart dessa är införda i journalen. Ombudsfunktionen som möjliggör för patient att helt eller delvis ge närstående rätt att ta del av sin Journal kommer att tas bort, eftersom Högsta förvaltningsdomstolen slagit fast att ombudsfunktionen strider mot patientdatalagen.

Vårdnadshavare ska ha åtkomst till barns uppgifter till det att barnet fyller 13 år. Beroende på barnets situation kan det i enskilda fall gå att förlänga eller förkorta vårdnadshavares tillgång till barnets Journal. Blanketter för ansökan om förlängning finns på skane.se samt på 1177.se. Båda vårdnadshavarna samt verksamhetschef för aktuell enhet ska skriva under blanketten innan den skickas till journal- och arkivservice för aktualisering. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras i barnets journal.

I Socialstyrelsens föreskrifter anges att den som medges direktåtkomst ska identifieras genom stark autentisering. Det innebär att vårdgivaren ska använda inloggningslösningar som ställer krav på att identiteten kontrolleras på minst två olika sätt. En etablerad metod för stark autentisering som används idag vid inloggning på 1177.se är e-legitimation.

Information som inte visas i Journalen

Tillgången till information i Journalen kan begränsas genom sekretessbedömning. När och hur en begränsad direktåtkomst ska göras får bedömas i varje enskilt fall. För dessa ändamål finns en rad olika funktioner och nivåer som beskrivs i de efterföljande punkterna.

För att kunna avgöra om uppgifter i en journal kan lämnas ut genom direktåtkomst ska en sekretessbedömning göras. Efter sekretessbedömningen måste det även tas ställning till om hela patientjournalen ska lämnas ut, om endast vissa delar av den görs tillgänglig eller enbart uppgifter från vissa vårdenheter. Region Skåne har tagit fram en promemoria för vägledning i hur Offentlighets och sekretesslagen (OSL) ska tillämpas. Länken till dokumentet "Sekretess inom hälso- och sjukvården" finns längst ner i riktlinjerna.

Tidiga Hypoteser

Särskilda anteckningsområden för uppgifter som bedöms omfattas av sekretess finns i journalsystemen Melior och PMO. I mallen Tidiga Hypoteser får endast anteckningar föras där bedömningen är att uppgifterna inte kan lämnas ut med hänvisning till rådande bestämmelser i OSL.

Våld i nära relationer

Ett komplement till mallen Tidiga Hypoteser är under införande. Mallen benämnd, Våld i nära relationer, kommer att finnas i såväl Melior som PMO. Mallen ska användas för dokumentation av våldsutsatthet. Anteckningar i denna mall lyder under samma sekretessbestämmelser som anteckningarna i mallen Tidiga Hypoteser.

Försegling av Journalen och låsning av konto i Vårdguidens e-tjänster

Försegling av Journalen och låsning av konto kan ske både på invånarens och vårdens initiativ. Möjlighet till försegling av Journalen och låsning av konto för 1177 Vårdguidens e-tjänster har invånare som exempelvis lever med hot och våld i en nära relation och vårdpersonalen vid exempelvis myndighetsingripanden där barn och andra utsatta personer måste skyddas. Vid försegling på vårdens initiativ kan verksamheten förutom att välja att försegla hela eller delar av Journalen även välja att försegla för alla, eller enbart en av vårdnadshavarna.

Om Region Skåne endast medger en begränsad direktåtkomst ska invånaren informeras om detta. Tillgången till information kan till exempel vara begränsad genom sekretess. När kontot är låst visas ”inloggningen är låst” vid inloggningsförsök i 1177 Vårdguidens e-tjänster. Då Journalen är förseglad framgår inte detta i tjänsten utan där finns bara en upplysning om att ingen information finns att visa.

Försegling av Journalen på invånarens initiativ

- ***Via 1177.se***

På 1177.se finns en funktion som möjliggör för en invånare som är inloggad med e-legitimation att själv försegla Journalen. Funktionen hittas under ”Alternativ”, ”Försegla konto” inne i Journalen.

- ***Via journal- och arkivservice i Region Skåne***

Invånaren kan få hjälp av journal- och arkivservice att försegla åtkomst till Journalen i de fall invånaren saknar konto i vårdguidens e-tjänster eller önskar försegla delar av Journalen såsom anteckning, diagnos samt kontaktuppgifter till ett eller flera besök.

Försegling av Journalen på vårdens initiativ

Vårdpersonal kan, vid rådande sekretess, exempelvis vid risk för hot eller våld försegla hela eller delar av Journalen. Förseglingen sker av behörig personal i administratörsgränssnitt för Journalen. Privata vårdgivare som är anslutna till Journalen ska vid behov använda sig av de rutiner som Region Skåne anvisar. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras i invånarens journal.

- ***Försegling under kontorstid, vardagar (8.00 – 16.00)***

Vårdpersonal ringer, efter godkännande av verksamhetschef, journal- och arkivservice på telefon **0771-866 600** och uppger personnummer på den vars journal ska förseglas, enhetsnamn, HSA-id, samt under vilken period förseglingen ska vara aktiv (till och med datum måste anges). I de fall försegling ska utföras för enbart en av vårdnadshavarna ska förutom barnets personnummer även personnummer för aktuell vårdnadshavare anges.

- ***Försegling under jourtid***

Vårdpersonal ringer, efter godkännande av respektive bakjour, SUS akutmottagning i Lund på telefon **046-17 65 34** och uppger personnummer på person vars journal ska förseglas, enhetsnamn, HSA-id, samt under vilken period förseglingen ska vara aktiv (till och med datum måste anges). I de fall försegling ska utföras för enbart en av vårdnadshavarna ska förutom barnets personnummer även personnummer för aktuell vårdnadshavare anges.

Låsning av konto på invånarens initiativ

Invånaren kan låsa inloggning till konto för Vårdguidens e-tjänster genom att fylla i avsedd blankett på 1177.se och skicka den till 1177 Vårdguiden som utför låsning av konto.

Låsning av konto på vårdens initiativ

Vårdpersonal kan i undantagsfall och vid rådande sekretess, exempelvis vid risk för hot eller våld låsa konto för Vårdguidens e-tjänster. Låsning av konto sker av behörig personal i administratörsgränssnitt för 1177 Vårdguidens e-tjänster. Privata vårdgivare som är anslutna till Journalen ska vid behov använda sig av de rutiner som Region Skåne anvisar. Låsning av konto är tidsbegränsat att gälla högst två veckor i taget, varefter det krävs ett nytt beslut. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras i invånarens journal.

- ***Låsning under kontorstid, vardagar (8.00 – 16.00)***

Vårdpersonal ringer, efter godkännande av verksamhetschef, journal- och arkivservice på telefon **0771-866 600** och uppger enhetsnamn, HSA-id och personnummer på invånare vars konto ska låsas.

- ***Låsning under jourtid***

Vårdpersonal ringer, efter godkännande av respektive bakjour, SUS akutmottagning i Lund på tel. **046-17 65 34** och uppger enhetsnamn, HSA-id och personnummer på invånare vars konto ska låsas.

Bryta försegling av Journalen och låsa upp konto i Vårdguidens e-tjänster

Att bryta förseglingen av Journalen och låsa upp konto kan ske både på invånarens och vårdens initiativ. Om invånaren vill bryta den egna förseglingen och öppna sin Journal igen, kan de endast göra detta genom ett personligt besök på den listade hälsovalsensheten. En invånare kan inte bryta en försegling eller låsa upp ett konto som gjorts på vårdgivarens initiativ.

Bryta försegling av Journalen på invånarens initiativ

Det är inte möjligt för invånaren att bryta en förseglad Journal direkt i e-tjänsten utan det krävs ett personligt besök på den listade hälsovalsensheten. Blankett för att bryta förseglingen kan erhållas antingen direkt via e-tjänsten eller via journal- och arkivservice. Blanketten och giltig ID handling tas med till besöket på hälsovalsensheten. Vid mötet med vårdpersonalen intygar invånaren genom att underteckna blanketten att inte tvång ligger bakom begäran. Hälso- och sjukvårdspersonal styrker invånarens uppgifter och skickar blanketten till journal- och arkivservice som bryter förseglingen.

Bryta försegling av Journalen på vårdens initiativ

En vecka innan en tidsangiven försegling upphör kontaktar journal- och arkivservice den aktuella verksamheten för att erinra om att förseglingen bryts. Ser verksamheten ett fortsatt behov av att förlänga förseglingen kontaktas journal- och arkivservice på nytt.

Vill vårdpersonal bryta förseglingen i förtid ringer de journal- och arkivservice på telefon **0771-866 600** och uppger personnummer på invånaren, enhetsnamn och HSA-id.

Åtgärden att bryta förseglingen sker endast av journal- och arkivservice under kontorstid av behörig personal i administratörsgränssnittet. Privata vårdgivare som är anslutna till Journalen ska vid behov använda sig av de rutiner som Region Skåne anvisar. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras i invånarens journal.

Upplåsning av konto på invånares initiativ

Invånaren kan ta bort låsning av konto för Vårdguidens e-tjänster genom att fylla i avsedd blankett på 1177.se och skicka den till 1177 Vårdguiden som utför upplåsning av konto.

Upplåsning av konto på vårdens initiativ

Låsning av en invånares konto är tidsbegränsat att gälla högst två veckor i taget varefter det krävs ett nytt beslut. Upplåsningen av konto görs automatiskt av journal- och arkivservice efter två veckor. Ser verksamheten ett fortsatt behov av att förlänga tiden för låsning av konto kontaktas journal- och arkivservice på nytt.

Vill vårdpersonal låsa upp ett konto i förtid ringer de journal- och arkivservice på telefon **0771-866 600** och uppger personnummer på invånaren vars konto ska låsas upp, enhetsnamn och HSA-id.

Åtgärderna att bryta försegling av Journalen och låsa upp invånares konto sker endast av journal- och arkivservice under kontorstid. Privata vårdgivare som är anslutna till Journalen ska vid behov använda sig av de rutiner som Region Skåne anvisar. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras i invånarens journal.

Länkar

Information i Region Skåne om gällande sekretessbestämmelser

- Sekretess inom hälso- och sjukvården daterat 2014-03-10, Enheten för juridik, Region Skåne: <http://vardgivare.skane.se/siteassets/2.-patientadministration/patientens-rattigheter/sekretess/sekretess-inom-halso-och-sjukvarden.pdf>

Författningar

- Tryckfrihetsförordningen (1949:105): <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19490105.htm>
- Förvaltningslagen (1986:223): <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19860223.htm>
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400): <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20090400.htm>
- Patientsäkerhetslagen (2010:6 599): <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20100659.htm>
- Patientdatalagen (2008:355): <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20080355.htm>
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården: <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20165/2016-4-44.pdf>
- Handbok till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården: <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20494/2017-3-2.pdf>

Politiska beslut

- <http://www.skane.se/organisation-politik/Kalender/kalender-om-politik/2013/Sammantrade-regionstyrelsen6/>
- <http://www.skane.se/organisation-politik/Kalender/kalender-om-politik/2017/regionstyrelsen-sammantrader4/>

Ineras ramverk och målbild 2020

- <http://www.inera.se/globalassets/tjanster/journalen/ramverk/ramverk-for-invanares-atkomst-till-journalen-1.0.pdf>
- <http://www.inera.se/globalassets/tjanster/journalen/ramverk/bilaga-1-juridiska-fragestallningar.pdf>
- <http://www.inera.se/globalassets/tjanster/journalen/ramverk/bilaga-2-sa-fungerar-tjansten-journalen.pdf>

Information om Journalen och blanketter

- Anställda i Region Skånes når uppdaterad information om Journalen via intranätet: <http://intra.skane.se/Halsa--vard/Patientadministration/Journalforing/Regelverk-for-eJournal/>
- Vårdgivare når uppdaterad information om Journalen via Vårdgivarwebben: <http://vardgivare.skane.se/patientadministration/1177-Vardguiden/e-tjanster-pa-1177.se/>
- Privatpersoner når fördjupad information om Journalen i samband med inloggningen via 1177 och vårdguidens E-tjänster: <http://www.1177.se/Skane/Tema/E-tjanster/>
- Blanketter för hantering av access till Journal: <https://www.skane.se/Halsa-och-ward/Regler-och-rattigheter-i-warden1/Din-patientjournal/>
<https://www.1177.se/Skane/Regler-och-rattigheter/Dina-rattigheter-i-Skane/>
- Blanketter för låsa respektive låsa upp inloggning till konto för 1177 Vårdguidens e-tjänster <https://www.1177.se/Skane/Tema/E-tjanster/Fragor-och-svar-om-e-tjansterna/Fragor-och-svar-om-inloggning/Hur-sparrar-jag-min-inloggning-till-e-tjansterna/>

Kontaktinformation

- **Övergripande frågor:** Peter Adolfsson, hälso- och sjukvårdsstrateg, Koncernkontoret, peter.adolfsson@skane.se, 040-675 36 88
- **Medicinska frågor:** Mats Molt, regional chefläkare, Koncernkontoret, mats.molt@skane.se, 0725-97 22 29
- **IT frågor:** Monika Kraft, regional programchef 3R, Digitalisering och IT, monika.kraft@skane.se, 046-17 54 88
- **Juridiska frågor:** Funktionsbrevlåda juridik@skane.se